Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807 4-0237 Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч. 72. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го КВІТНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 15, 1954. No. 72. VOL. LXII.

СПРАВА ОПЕНГАЙМЕРА — ВЕЛИКА СЕНСАЦІЯ В КРАЇНІ І ЗАКОРДОНОМ

Вашингтон. — Проголошення в пресі повідомлень про комуністичні зв'язки колишнього голови і припиненого тепер в урядуванні наукового дорадника Комісії Атомової Енергії, д-ра Роберта Опенгаймера, викликала велику сенсацію та різні коментарі в країні і закордоном. — Ком. Ат. Енергії повідомляє, що президент Айзенгавер ще минулої осени наказав не допускати Опенгаймера до таємниць про атомову й водневу енергію. Айзенгавер зробив це після нарад із адміралом Луїсом Стравсом, головою Комісії Атомової Енергії, Чарлсом Е. Вилсоном — секретарем оборони і Артуром С. Флеммінґом, директором Уряду Оборонної Мобілізації. Президент діяв на основі закону з 27 квітня 1953 року, який домагається перевірки всіх тих випадків, в яких існують сумніви щодо льояльности державних урядовців. Президент при кінці листопада або на початку грудня видав наказ, щоб ті всі таємні документи, які були в професора Опенгаймера в Прінстоні в стейті Ню Джерзі, де він є директором Наукового Інституту, перенести до архівів Комісії Атомової Енергії. 23 грудня 1953 року генерал-майор Кеннет Д. Ніколс, генеральний директор КАЕ виготовив оскарження Роберта Опенгаймера. 4 березня цього року Опенгаймер відповів на ці обвинувачення і домагався переслухання. Тоді зорганізовано комісію, яка зайнялася цією справою. Її очолює Ґордон Ґрей, а членами цієї комісії є Томас А. Морґан і д-р Ворд В. Еванс, професор хемії на Льойоля університеті в Шікаґо. Ця комісія видала заяву, що з огляду на справу слідства, не потреба видавати окремої заяви в цій справі. Сенатор Карл Мундт повідомляє, що ще в травні сенатор Джозеф МекКарті зацікавився справою спізненої продукції водневої бомби, але республіканські члени цієї комісії вирішили, що ця справа не належить до компетенції комісії сенатора МекКарті і про це повідомили уряд. Всі науковці, які співпрацювали з Опенгаймером, заявили, що вони високо оцінюють працю Опенгаймера, і їм важко повірити, щоб Опенгаймер міг бути нельояльним до ЗДА. Тим часом, сенатор Джозеф МекКарті заявив, що він має докази на те, що д-р Опенгаймер був комуністом. Сен. Мек Карті вважає, що в Америці „немає жадної атомової таємниці, до якої комуністи не мали б доступу."

ОПЕНГАЙМЕР ЗАПЕРЕЧУЄ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Д-р Роберт Опенгаймер, звільнений Комісією Атомової Енергії з уваги на сумніви щодо його льояльности, був одним з найголовніших учасників і керівників розвитку атомової зброї. Він рішучо заперечив всі скеровані проти нього закиди нельояльности. На фото: д-р Опенгаймер виясняє у Вашингтоні явища атомової бомби після одної з пробних експльозій. Вгорі — брат Опенгаймера, Френк, названий в обвинуваченні за зв'язки з комуністами.

Бравнел проти позбавлення прав комуністичної партії

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнел заявив перед Правничою Підкомісією в Палаті Репрезентантів, що уряд є проти того, щоб поставити поза законом комуністичну партію. Ставлення поза законом якоїсь організації — сказав він — суперечить конституції. Крім того, це змусило б комуністів ще більше законспіруватися і піти в підпілля, а тоді важко було б слідкувати за їхньою підривною діяльністю. Бравнел просить підкомісію прийняти пропозиції для боротьби проти комуністичної діяльности, які він подавав у своїй недавній телевізійній промові. Бравнелові пропозиції такі: 1) Перевести примусову реєстрацію членів усіх робітничих спілок, опанованих комуністами. 2) Дозволити на підслухи телефонічних розмов у випадках, коли загрожена безпека країни. 3) Позбавляти громадянських прав тих американських громадян, які засуджені на основі закону Смита за змову для насильної зміни теперішньої форми уряду ЗДА.

Надужиття в Федеральній Будівельній Адміністрації

Вашингтон. — Президент Айзенгавер зарядив, щоб ФБІ почало слідство в справі мільйонових зловживань, що вже кілька років практикуються в Федеральній Будівельній Адміністрації. Комісар цієї адміністрації, Гай Т. О. Голлідей, негайно зголосив резиґнацію і виїхав з Вашинґтону. Президент наказав зайняти його місце Албертові М. Колові, — директорові Агенції для Побудови і фінансування домів. Пресовий секретар Білого Дому, Джеймс С. Гаґерті, заявив журналістам, що Голлідей знав про мільйонові зловживання, але „нічого не робив в цій справі". Кол говорив журналістам про „зловживання, обман та занедбання" в цій установі, які йшли в двох напрямах: 1. Будівельні підприємці, ще за урядування президента Трумана брали державні позички, які значно перевищували суми, потрібні для здійснення окремих будівельних проєктів. Досі стверджено 251 такий випадок. Один підприємець дістав державну позичку в розмірі 8,380,000 долярів, бо так оцінив будову державний оцінювач, а видав на неї тільки 3,890,877.13 доляра, і таким чином „щастя" принесло йому 4,489,628.87 доляра. 2. Власники нових домів або перебудованих домів мусіли платити на багато більше як в дійсності виносили кошти будови та направи.

Айнштайн висловлюється з найбільшою пошаною про Опенгаймера

Вашинґтон. — Проф. Альберт Айнштайн в телефонічному інтерву з Прінстону в стейті Ню Джерзі заявив, що він має „найглибшу пошану" і „найгарячіші почування" до д-ра Роберта Опенгаймера, якого звільнили з дорадника Комісії Атомової Енергії. „Я подивляю його, казав Айнштайн, не тільки як науковця, але також як людину з великими прикметами гуманности". Також інші науковці, які співпрацювали з д-ром Опенгаймером, заявляють, що їм важко повірити, щоб Опенгаймер був нельояльний до ЗДА. Сенатор Джозеф МекКарті заявив, що хоч звільнення Опенгаймера спізнене, то все ж таки адмірал Луїс Стравс заслуговує на признання за справу Опенгаймера. МекКарті почав слідство в справі спізненої продукції водневої бомби ще минулої весни.

Звільнено трьох професорів комуністів

Ню Йорк, Н. Й. — Шкільна Рада Високого Шкільництва звільнила трьох професорів Гунтер каледжу в Ню Йорку — Луїса Вайснера, професора математики, Чарлза В. Гафеса, професора музики і В. Джеролда МкҐіла, професора психології і філософії. Їх звільнено внаслідок слідства, що його перевели самі члени Шкільної Ради. Два перші працювали в цій високій школі від 1927-го, а третій — від 1929 року. Всі вони були членами комуністичної партії від 1936 року, хоч про це не заявили шкільним властям. На чолі слідчої комісії стояв Ґустав Дж. Розенберґ, який заявив, що звільнення цих професорів свідчить про те, що самі школи можуть очистити себе від комуністів, і вони роблять це згідно „з демократичним реґуляміном", зберігаючи „чесну" поведінку під час слідства.

Тексас прийняв протикомуністичний закон

Остін, Тексас. — У стейті Тексас, першому в ЗДА, Леґіслятура прийняла протикомуністичний закон, який названо „Закон про контролю над комуністами". Палата Репрезентантів схвалила його більшістю 127 до 7 голосів, а Сенат — однодушно. Згідно з цим законом комуністичну партію проголошується незаконною організацією, а осіб, приналежних до неї, каратиметься ув'язненням до 20 років і грошовою карою до 20.-000 долярів. Конґресмен Даф Кровч, який голосував проти прийняття цього закону, заявив, що „Тексас утратив волю, бо тепер кожний поліцист зможе заходити до приватного помешкання і заглядати, що громадянин читає".

Рух в крамницях заперечує твердження про господарську кризу

Ню Йорк, Н. Й. — Збільшені закупи в великих нюйоркських крамницях зовсім не виявляли того, що в країні понад три мільйони безробітних. За тиждень, що закінчився 11 квітня, продано в Ню Йорку на 23% товарів більше, як за той самий тиждень минулого року. Правда, цьогорічний тиждень був передсвятковим, а минулорічний — посвятковим, коли звичайно зменшуються закупи весняних товарів. Але продавці кажуть, що впродовж останніх чотирьох тижнів цього року продано товарів на 1 відсоток більше, як за той самий час попереднього року. Купці сподіваються, що такий задовільний стан потриває до кінця квітня, і в перших чотирьох місяцях 1954 року рух в крамницях буде більший, як у тих самих місяцях 1953 року, хоч минулий рік належав до найкращих років в економіці ЗДА.

„Вибрав волю" вже третій совєтський дипломат-шпигун

Кенбера, Австралія. — Австралійський прем'єр Мензіс оприлюднив, що третій секретар совєтської амбасади Владімір Петров звернувся до австралійської влади з просьбою дати йому політичний азиль. Він відразу виявив широко розгалужену в Австралії совєтську шпигунську сітку. Його почали докладно переслухувати австралійські органи безпеки. Петров передав австралійській владі — заявив прем'єр — велику кількість різних совєтських документів і усних інформацій про „контакти і співробітників", з яких деякі приховалися за псевдонімами. Австралійська державна поліція негайно зайнялася розшифровуванням усіх шпигунів на совєтській службі в Австалії. Совєтська розвідка, казав прем'єр, послуговується численними аґентами. — Владімір Петров — це вже третій совєтський дипломат-шпигун, що „вибрав свободу", виявляючи водночас сітку совєтської шпигунської служби. Перший був шифрувальник в совєтській амбасаді в Канаді — Гузенко, що виявив кількох атомових шпигунів в ЗДА і Канаді, — другим у січні ц.р. був другий секретар совєтської дипломатичної місії в Японії, Юрій Растворов, місце перебування якого законспіроване після того, як він — згідно з газетними вістками — звернувся до американської влади.

Совєтська преса вперше пише про Растворова

Під заголовком „Нова провокація американської розвідки" московська „Правда" накинулась на американські військові чинники в Японії, обвинувачуючи їх в тому, що вони „схопили" другого секретаря совєтської дипломатичної місії в Токіо, Юрія Растворова, і тримають його ув'язненим. Коментатор совєтських справ в „Ню Йорк Таймсі" Гаррі Шворц зауважує, що цією статтею совєтська преса вперше згадала про голосну справу Юрія Растворова. „Правда" покликається у своєму оскарженні ЗДА на відомості, проголошені з Японії в „Ню Йорк Таймсі", цілком їх перекрутивши. Шворц пояснює теперішній виступ „Правди" тим, що совєтська влада, мабуть, прийшла до переконання, що Растворов до СССР вже не вернеться і хоче упередити ревеляції американської преси, коли б американські чинники безпеки вирішили оприлюднити зізнання Растворова про роботу совєтських шпигунів на Далекому Сході, що їх очолював сам Растворов. Його відкликали були до СССР і тоді він сам зголосився до американців, прохаючи азилю, — перші повідомляли про це японські газети. Від того часу слух загинув по Растворову.

ЗДА домагаються звільнити 30 своїх громадян з червоного Китаю

Об'єднані Нації. — На Раді Економічних і Соціяльних Справ ОН представник ЗДА виголосив гостру промову проти „кіднаперства", жертвою якого впали американські журналісти Ришард Ейплґейт і Доналд Діксон, схоплені комуністичним моторовим човном на морі недалеко Гонґ Конґу. Крім них, в червоному Китаї перебувають ще 30 американців: купці, місіонарі й студенти, єдиною виною яких є їх американське державне громадянство. Всіх їх тримають по в'язницях і піддають постійним моральним та фізичним тортурам. Про деяких наспіли вістки, що вони померли внаслідок знущань. Американський представник з найбільшим обуренням таврував переслідування не тільки свободи преси цензурою друкованого слова, але й фізичним нищенням журналістів.

Японський прем'єр приїде весною до ЗДА

Токіо. — Шікеру Йошіда, прем'єр Японії, приїде ще цієї весни до Вашинґтону, щоб обговорити найважливіші питання, які випливають з пакту взаємної допомоги, підписаного між ЗДА і Японією. При цій нагоді будуть заторкнені, очевидно, справи СССР і комуністичного Китаю. Однак під теперішній час Японія неспроможна прилучитися до спільної акції держав проти комуністичного Китаю, бо не має війська, яке могла б вислати поза свої кордони. Таке заявив Йошіда на інтерпеляцію опозиції в японському парляменті. Участь Японії у колективному пакті безпеки, що охоплював би Схід Азії, була б можлива тоді, коли б Австралія, Нова Зеляндія і держави Південного Сходу зрозуміли фінансову й політичну ситуацію Японії — заявив прем'єр. Покищо Японія наставлена на вирішуванні передусім своїх внутрішніх проблем, найтісніше зв'язаних з економічною кризою, як наслідком програної війни.

Проти швайцарських годинників

Вашинґтон. — Сенатор Вільям Ланґер звернувся до департаменту справедливости і Сенатської Комісії Збройних Сил, щоб вони перевели слідство, чому фірми, які імпортують швайцарські годинники, не зареєструвалися як аґенції чужої держави, згідно з законом про реєстрацію закордонних аґентів. Ланґер заявив, що ці фірми вдають, немовбито вони є американськими фірмами, і існують під назвою Американське Товариство Годинникарів та послуговуються неправдивою і прихованою пропаґандою. „Це — казав сенатор Ланґер — шкодить нашій безпеці". В останніх місяцях, твердить сенатор, ми були свідками хитрої кампанії, якою хочуть обманути Конґрес, уряд і громадянство в такій важливій справі, як годинники. Годинникарсько — біжутерійна промисловість важлива для безпеки країни, а ЗДА в цій ділянці здані виключно на довіз із Швайцарії, який буде унеможливлений на випадок війни.

Голляндець кандидує на президента Генеральної Асамблеї

Об'єднані Нації. — Голляндський уряд розпочав кампанію за свого кандидата на президента Генеральної Асамблеї ОН яка має зібратись 21 вересня ц. р. Голляндським кандидатом є д-р Еелько ван Клеффенс, колишній міністер закордонних справ, а тепер член ради міністрів. Голляндське представництво в ОН розіслало відповідного листа всім членам ОН, арґументуючи свою кандидатуру, між іншим, пригадкою, що від 1946 р., коли президентом Генеральної Асамблеї був колишній бельгійський міністер закордонних справ Генрі Спаак, на цьому пості не було жадного европейця. Президентом останньої Асамблеї була пані Пандіт, сестра індійського прем'єра Пандіт Неру. Ван Клеффенс працює в дипломатії від 1919 року і належав до штабу Ліґи Націй.

АНГЛІЯ І ЗДА ЗАПОВІДАЮТЬ ОБОРОННИЙ БЛЬОК ПРОТИ КОМУНІСТІВ В АЗІЇ

ВІДВІДИНИ ДЖ. Ф. ДОЛЛЕСА В ЛОНДОНІ ЗАКІНЧИЛИСЬ ВИДАЧЕЮ СПІЛЬНОГО КОМУНІКАТУ. — ДОЛЛЕС ПРИЇХАВ ДО ПАРИЖУ

Лондон. — Державний секретар ЗДА Дж. Ф. Доллес і міністер закордонних справ Англії Антоні Іден оприлюднили спільний комунікат, в якому стверджують своє рішення „розглянути можливості встановлення колективної оборони" перед комуністичною небезпекою на південному Сході Азії. У тому спільному короткому повідомленні обидва державні мужі в імені ЗДА і Англії стверджують, що збільшена комуністична активність якраз перед Женевською конференцією вказує на поважну небезпеку збоку комунізму для миру і безпеки південно-східньої Азії і західньої частини Тихого океану. Тому, для забезпеки миру, безпеки і свободи в південно-східній Азії і західній частині Тихого океану, обидві великодержави заявились готовими перевірити можливості здвигнути систему колективної оборони в південно-східній Азії. Англія і ЗДА висловлюють надію, що в Женеві буде привернений мир в Індо-Китаї і що до цього причиниться запроєктована колективна ґарантія безпеки для народів південно-східньої Азії. Водночас той сам комунікат говорить про можливості контролі над атомовою зброєю, але стверджує, що СССР досі не відповіли на останні конкретні пропозиції, передані представникові СССР у Вашинґтоні 19 березня ц. р., у тісному порозумінні з Англією. — Після нарад в Англії, державний секретар Доллес виїхав до Парижу, де стрінув його закордонний міністер Бідо. На самому вступі до столиці Франції Доллес заявив, що ціллю Женевської конференції є встановити мир в Індо-Китаї. Ця заява, як стверджують часописи, йде по лінії бажань величезної більшости французів. Доллес вестиме свої розмови з французькими державними діячами до середи вечером, коли то є передбачений його відлет до ЗДА. Наради Доллеса у Парижі охоплюватимуть напевне цілий комплекс справ, в яких Франція є кровно заінтересована, отже не тільки саму теперішню ситуацію в Індо-Китаї, але й різні можливості, що їх треба сподіватися у зв'язку з Женевською конференцією, тамошньою тактикою комуністів і наслідками невдачі тієї конференції. Доллес — повідомляють з його оточення — заявить французам, що З'єдинені Держави не є схильні піти на будь-який компроміс з комуністами, як довго китайські комуністи взагалі плекають мрії, що їх стараються реалізувати війною і збройною диверсією, — завести комуністичний устрій в усіх південно-східніх країнах Азії.

Совєти кажуть, що ЗДА хочуть спровокувати війну з комуністичним Китаєм

Москва. — Московська „Правда" обвинувачує З'єдинені Держави в тому, що вони хотіли спровокувати червоний Китай до інтервенції в Індо-Китаї, а коли це не вдалося, то американська дипломатія „шаліла спересердя". ЗДА, пише „Правда", хотіли „зінтернаціоналізувати" індо-китайську війну, щоб перейняти провід над спільною акцією Заходу. „Правда" цитує голоси американської преси, яка подала була вістку з Індо-Китаю про те, що французи не виявили серед убитих та полонених китайців, — зате „Правда" промовчує ствердження як американськими, так і французькими чинниками факту, що китайські комуністи доставили індо-китайським партизанам наземну і протилетунську артилерію з власними гарматчиками, подають від самого початку допомогу індо-китайським партизанам і мають своїх старшин в командному складі партизанів.

Арабсько-жидівський конфлікт на Раді Безпеки

Об'єднані Нації. — Араби зголосили нову пропозицію на Раді Безпеки ОН, де радять над конфліктом між Ізраїлем і його арабськими сусідами. Араби, які погрожували бойкотом Ради Безпеки і навіть виступом з Об'єднаних Націй на випадок, якщо Рада Безпеки обговорюватиме цілість ізраїльсько-арабського конфлікту з залишенням на боці скарги Йорданії на збройний напад жидів на містечко Нагалін, — висловили готовість взяти участь у широкій дебаті на тему загальних відносин між Ізраїлем і арабським світом, під умовою, що раніше Рада Безпеки прийме резолюцію з осудом нападу на Нагалін. Ізраїль запротестував проти такого ставлення справи, яке — мовляв — згори пересуджує справу Нагаліну в некористь Ізраїлю, навіть ще перед детальним розглядом її. Представники ЗДА, Англії і Франції осудили напад на Нагалін вже у своїх промовах і безумовно голосуватимуть за арабською резолюцією, якщо вона прийшла б під голосування.

В АМЕРИЦІ

● Бувший президент Геррі Труман послав у 9-ті роковини смерти президента Ф. Д. Рузвелта на його гріб вінок із рожевих ґлядіоль та жовтих нарцизів. Рузвелт похоронений в Гайд Парку в стейті Ню Йорк.

● В тижні, що закінчився 11 квітня, зросло число нещасливих випадків у Ню Йорку в порівнянні з тим самим тижнем попереднього року. Воно становило 651 (631). Зате зменшилося число вбитих осіб — 7 (11) і число поранених — 836 (853).

● Бувшого прем'єра Британської Ґвіяни д-ра Чедді Джаґана засуджено на 6 місяців в'язниці за те, що порушив рішення, яким заборонено йому залишати столицю Джорджтавн.

● Директор Відділу щадничих бондів при департаменті скарбу, Ірл Шрів повідомляє, що в березні цього року продано рекордове число державних щадничих бондів серії „Е" і „Н". В першій чверті цього року продано цих бондів на найвищу суму, починаючи від першої чверти 1950 року. В березні закуплено цих бондів на суму 474,000,000 долярів, а в першій чверті цього року — на суму 1,380,000,000 долярів.

● Директор Оборонної Мобілізації Артур С. Флеммінґ заявив на Сенатській Підкомісії Видатків, що ЗДА не мають подостатком 75-ти важливих для оборони матеріялів. Він домагався видатків на те, щоб доповнити ці матеріяли на випадок воєнної потреби. Директор оборонного транспорту Джеймс К. Кнудсон заявив, що армія потребує ще 643,000 тягарових авт на випадок війни.

● До ЗДА повернула з совєтського Союзу група американських видавців і журналістів. Вони кажуть, що винесли таке враження, що нарід під совєтською диктатурою бажає миру. Їм дозволено було все фотографувати, крім мостів, залізниць, складів та касарень.

● Харчова й Рільнича Організація ОН повідомляє, що в найближчих роках буде брак харчів на Далекому Сході та в інших, бідних на харчі державах, хоч би уряди тих держав і підтримували рільничу продукцію в цих країнах.

● Комісар водопостачання в міській управі Ню Йорку Артур С. Форд повідомляє, що цього року місту знову може забракнути води, як це було в 1949 році.

В СВІТІ

● Мохаммед Моссадек, колишній іранський прем'єр-диктатор, припинив свою голодівку у в'язниці і з'їв курку з рижем і яриною. Суд погодився на його домагання, щоб допустили публіку на апеляційну розправу і щоб він міг давати звідомлення пресі. Але ця преса мало друкує про розправу, бо публіка перестала нею цікавитись.

● 700 терористів „Мав-Мав" взяли англійці в полон за перший день відновленої офензиви. Англійські літаки обкидали джунґлі запальними бомбами в місцях, де було найбільше скупчення терористів.

● Королева Єлисавета II і князь Единбурґу, які перебувають тепер на Цейльоні, прибули автом у зливний дощ на кінні перегони, які відбулись після урочистого відкриття цейльонського парляменту, як частина офіційних маніфестацій на честь королеви. Єлисавета і її чоловік передавали нагороди переможцям у перегонах.

● 25 корейських дітей, від 9 до 12 років, в тому числі 22 дівчинки і 3 хлопці, прибули літаком з Кореї до ЗДА, як репрезентаційний корейський дитячий хор, який впродовж 6 тижнів об'їздитиме З'єдинені Держави, співаючи корейських і американських пісень. Їх приїзд є пропаґандою на 10-мільйоновий фонд, що його збирають в ЗДА для Кореї. Їх американським „спонзором" є генерал Ван Фліт. Перший концерт корейського дитячого хору відбудеться під Статуєю Свободи в Ню Йорку, а далі — в Білому Домі, перед президентом Айзенгавером.

● 30 німецьких науковців, спеціялістів від атомової бомби, перебувають у строго ізольованому совєтському таборі біля залізничого шляху Москва-Ленінград, — твердять еспанці з колишньої „Блакитної Дивізії", які вернулись з совєтського полону. Їх є 245 осіб і вони вже побували в 35 совєтських таборах невільницької праці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ КОНФЛІКТ

Промовляючи через радіо, п-ні Елінор Д. Рузвелт заявила, що президент Айзенгавер міг був зайняти дещо твердіше становище у відношенні до сенатора МекКарті. Тим самим вона таки стала по боці тих, що вже від довшого часу натискають на президента, щоб він своїм авторитетом „зліквідував" сенатора як політичну фігуру, як у партії, так і в Сенаті. Ще згадаємо, що, відповідаючи на запит в справі комуністичної інфільтрації за демократичної адміністрації президента Френклина Д. Рузвелта, п-ні Рузвелт заявила, що комунізм не був тоді небезпечним, бо Совєти були „нашими союзниками".

Чи теж і Гісси не були небезпечними? — можна б додатково запитати. Адже п-ні Рузвелт не добачувала їх навіть тоді, коли їх уже судили!

Якщо так обороняється потурання комуністам за Рузвелта, то не диво, коли тепер дійшло в Америці до такого дивогляду, що від довшого часу сенатор МекКарті став сенсацією, яка ще й досі не сходить з перших сторінок газет, і ціле суспільство поділилося щодо нього на два табори, з яких одному причеплено назву „фашистського", а другому, як не лівого, то „псевдоліберального". Вже втягнено в цей спір навіть і Церкву. Почали вже забирати слово навіть високі церковні достойники. П-ні Рузвелт похвалила через радіо католицького єпископа, Бернарда Дж. Шіля з Шікаґо за його виступ проти МекКарті, а о. Едвард Ладж Коррен, римокатолицький священик з Бруклину, скритикував публічно єпископа Шіля за цей самий виступ. П'ять тисяч нюйоркських полісменів маніфестаційно вітає сенатора Мек Карті, а в той самий час в Ню Йорку збирають гроші на допомогу тим, що ведуть у стейті Висконсин акцію для відкликання МекКарті з Сенату.

Так постав у цілій країні глибокий політичний конфлікт, який відбився поганим відгомоном у цілому світі. Кожний, що дбає про загальне добро, не може з цього приводу радіти. Кардинал Спелман вив'язався дуже зручно з свого скрутного положення, коли був свідком овації, яку справили нюйоркські полісмени сенаторові МекКарті. Він заявив, що є проти комунізму, але одночасно і проти комуністичних метод. Це ясне, що тим він відсепарував себе теж і від тих метод, яких уживав сен. МекКарті в Підкомісії для протиамериканських діянь. З другого боку, не можна легковажити тих, які переконані, що сенатор МекКарті, не зважаючи на свою загонистість та брак такту, робить добру роботу, коли постійно пригадує загалові комуністичну небезпеку.

Сенатор МекКарті завинив своїм нетактом і своєю погонею за популярністю. Деякі його заяви чисто демагогічні. Але він ніякий „Гітлер"! Прямо смішно таке говорити, проте таке порівнювання успішне не тільки в лівій пресі, але, наприклад, і в політичній кар'єрі конґресмена Френклина Д. Рузвелта мол., що тепер хотів би стати нюйоркським губернатором. Його порівняння МекКарті з Гітлером є, на нашу думку, теж демагогією. Це ніяка розв'язка конфлікту таке говорити. Зате скорше торують шлях Гітлерові в Америці ті ліві та ліберальні кола, які відмовляють президентові Айзенгаверові „лідерства" лише тому, що він не переступає границь своєї влади у відношенні до конфлікту між армією і сенатором МекКарті. Вони пишуть про це одверто в газетах, як це підкреслює Дейвид Лоренс в „Ню Йорк Геральд Трібюн", і домагаються, щоб президент Айзенгавер потоптав основні конституційні права Конґресу тільки тому, що в Сенатській підкомісії для протиамериканських діянь сидить і головує МекКарті. Отже президент, що є екзекутивною владою, мав би стати сам суддею щодо цього, як має вести справи Конґрес, чи його комісія! Це є дійсно шлях до фашизму, пише Лоренс, це — дорога до диктатури! Такою саме дорогою йшов Гітлер, зробивши німецький парлямент своїм знаряддям.

Як матимемо перед нашими очима ті всі проблеми, тоді зрозуміємо, якою трудною і складною є справа МекКарті. Бо *не про його особу тут йде, а про щось багато важливіше.* Пристрасті цього конфлікту не розв'яжуть. Тільки повна об'єктивність зможе цей конфлікт злагіднити, бо на полагоду прийдеться ще довго ждати.

ДЖОЗЕФ ТУМУЛТІ

У четвер 8 квітня ц. р., помер у Вашингтоні колишній секретар президента Вудро Вилсона, Джозеф Патрик Тумулті. Вся американська преса відзначила його смерть некрологами.

Мабуть тому, що Вудро Вилсон перейшов в американську історію, як один з найбільших президентів, відомий із проголошення своїх 14 точок після першої світової війни із засадою самовизначення народів, газети обох політичних американських партій пригадують однозгідно характеристичну рису його секретаря, а саме його повну відданість Вилсонові впродовж десяти років своєї праці на цьому становищі. „Сердешний, жартівливий, здібний, одначе часто недискретний, Тумулті був одним з найвпливовіших дорадників президента впродовж його публічного життя" — пише вашингтонський кореспондент щоденника „Н. Й. Таймс" і додає одно місце з біографії Тумулті, написане проф. Генрі С. Комаджером з Колумбійського університету: „Було б абсурдом казати, що Тумулті потребував Вилсона, — Вилсон просто виповнював його життя. Одначе у далеко більшій мірі Вилсон потребував Тумулті — потребував не тільки його зручности, його політичної впертости, його войовничої вірности, але й його особистих прикмет — його гумору, його невибагливости, його простодушности. Вони були неподібні один до одного" — завважує проф. Комаджер: „Вилсон з високими думками, делікатний, світлий, завзятий шкотський кальвініст; Тумулті веселий, меткий, товариський ірляндський католик".

Коли згадуємо про характеристику обох осіб, що надавали напрям політичній думці під час першої світової війни, то робимо це тому, що обом завдячує українська спільнота в Америці, а через неї й весь український нарід в світі, признання урядовою Америкою його властивої назви в тому часі, коли навіть деякі добре начитані люди думали, що Україна — це музичний інструмент („укаріно").

Як сталося, що назву „українці" вміщено в документі, ухваленому Конґресом і підписаному президентом Вилсоном в 1917 р., про це переповіджено в подробицях у статті о. Петра Понятишина „Українська справа в Америці під час першої світової війни" (Альманах „Свободи" за 1953 р.).

Під час війни о. Понятишин, при допомозі інших провідних українців в Америці, вміли використати дружбу конґресмена з Джерзі Сити, Джеймса А. Геміла й стейтового сенатора з Нюарку, адв. Вільяма Дж. Кернса, що був товаришем Вилсонового секретаря Джозефа Тумулті, для здобуття „Українського Дня", тобто для проголошення дня 21 квітня 1917 р. днем загальної збірки грошей для порятунку тих українців, що потерпіли у війні, яка велася між Австрією й Росією.

Тумулті був головним чинником, який своєю зручністю поборов парляментарні труднощі для ухвалення спільної конґресової резолюції, після чого можна було подати на підпис президента проклямацію, яку на пригадку цієї важливої події наводимо тут в українському перекладі:

З уваги, що я схвалив 2 березня 1917 р. Спільну Резолюцію Конґресу З'єдинених Держав Америки, яка звучить:

„Тому, що в країнах, положених у східній частині Европи, як в обширі нищівної війни, живе найменше мільйон українців в пекучому недостатку харчів, одягу й даху над головою; як теж тому, що сотні тисяч того народу, приневолені залишити свої мешкання й доми, позбавлені всякої нагоди постаратися для себе навіть за речі, потрібні для заспокоєння найелементарніших потреб, виставлені на недуги, голод і неймовірні терпіння; а теж і тому, що населення З'єдинених Держав із смутком довідалося про жахливе положення великої кількости таких же людей, як і вони, і щедро відізвалося на заклик людяних осіб про допомогу, де тільки цей заклик дійшов до їх відома — зі згаданих причин хай буде —

ухвалено Сенатом і Палатою Репрезентантів, зібраних на нарадах Конґресу ЗДА, щоб з уваги на нещастя і нужду, що їх переживають оці люди, звернутись з пошаною до президента ЗДА щоб призначив і настановив день, в якому громадяни нашої країни могли б дати вислів своїй прихильності, складаючи пожертви на фонд, який тепер призбирується на порятунок українців у країнах, що попали у війну.

Отже з уваги на те, що я вірю, що нарід З'єдинених Держав піде на допомогу цьому народові, навіщеному війною, голодом і недугою, я, Вудро Вилсон, президент ЗДА, сповнюючи прохання Конґресу, призначаю й проголошую день 21 квітня 1917 р. *як день, у якому нарід ЗДА* може скласти такі пожертви, які йому подобаються, на допомогу навіщеним нещастям українцям у країнах, що знайшлися у війні.

Пожертви можуть бути висилані до Американського Червоного Хреста у Вашингтоні для належної роздачі.

На доказ того я поклав власноручно мій підпис і наказав прибити печатку ЗДА. Дано в місті Вашингтона 16 березня Року Божого 1917, а року 141-го незалежности З'єдинених Держав. Вудро Вилсон, президент. Побіч президента Роберт Ленсінґ, державний секретар. (Печатка).

Згадучи оцей документ з нагоди смерти людини, що заслужилася для його появи, треба пригадати українській спільноті про потребу утривалення в пам'яті імені Джозефа Патрика Тумулті, як одного з найбільших приятелів українського народу.

РОЗЗБРОЄННЯ І ЗАГРОЗА ВІЙНИ

З'єдинені Держави, Англія і Франція офіційно зажадали скликати Комісію в справах роззброєння, що існує при Об'єднаних Націях. Окрему резолюцію в справі роззброєння прийняла парляментарна фракція англійської Партії Праці. Індійський прем'єр Неру запропонував, щоб держави, які мають атомові й водневі бомби, стрималися від дальших експериментів на знак свого бажання приступити реально до роззброєння. Більш-менш по цій самій лінії пішов і японський парлямент, дармащо Японія сама хоче дозброюватись і має краще поняття про Совєтську Росію, як її має Індія. Навіть „сам" Вишинський похвалив останню спробу західніх великодержав пробудити зі сну Комісію в справі роззброєння. І таким чином ті мільйони слів, що їх сказано вже про роззброєння на терені Об'єднаних Націй, пучнявіють з кожним днем і побільшаться в найближчому часі на нові мільйони. Коментатор „Ню Йорк Таймсу" додав „скромно", що найменше раз на рік Об'єднані Нації або котрась з її підрядних установ приймали досі бодай одну резолюцію про конечність роззброєння.

Не можна мати найменшого сумніву, що новий галас про роззброєння не вийде поза межі слів і резолюцій. Одначе, крім крилатих фраз, світ почув останнім часом кілька також тверезих слів. До них належать такі: заборона вживати деякі роди зброї на випадок війни може мати тільки тоді реальну вартість, коли всі ті держави, що таку заборону схвалюють, мають повне взаємне довір'я, що вони спільно прийняту постанову виконають. В теперішньому міжнародному конфлікті найстрашніше є те, що до одної сторони, заанґажованої у тому конфлікті — до світу комуністичного — взагалі не можна мати ніякого довір'я, бо не було буквально ні одної умови з часу війни і в післявоєнному періоді, що її та сторона не зламала б. Кожний „урочисто" підписаний Совєтським Союзом договір, має меншу вартість, як папір, що на ньому цей договір списаний. Відзискати бодай частинку втраченого довір'я міг би СССР тільки тоді, коли б замість слів показав ті „діла", що їх стільки разів домагався президент Айзенгавер. Заманіфестована у Берліні воля Москви признати тільки такий „мир", який зводиться до їх панування над „контраґентом", тільки потвердила досвід, що до усної чи писаної заяви Москви не можна прив'язувати ніякого значення. Коли совєтська Москва не погодилась навіть забрати свої війська з Австрії і привернути єдність німецьких земель на базі демократичних виборів, і коли перемир'я у Кореї використано лише для того, щоб перекинути червоно-китайську зброю проти Франції до Індо-Китаю, і коли врешті найвищим шпилем совєтської „доброї волі" є гумористичний проєкт приступлення до Північно-Атлантійського Пакту, — то як можна поважно думати, що Совєти дійсно хочуть миру і як можна довіряти якійсь їхній заяві про роззброєння?!

В такій ситуації єдиним логічним виходом було б заведення такої контролі над процесом роззброєння і над усіми існуючими запасами атомової зброї та її новою продукцією, яка ґарантувала б дотримання умови про заборону якоїсь зброї, чи пак про роззброєння. І тут автоматично виринає новий запит, який викликає також дуже ясну й безсумнівну відповідь: чи можна подумати, що СССР погодиться на якусь міжнародну комісію, яка їздила б по Совєтському Союзу і перевіряла його воєнний потенціял?! Сама така концепція на тлі совєтської дійсности — чистий абсурд. І тому витворилась в цілому теперішньому світі парадоксально-диковинна і глибоко трагічна ситуація: людськість зазнала такого психічного потрясення після ревеляцій про останній вибух водневої бомби, що звідусіль залунали голоси про конечність заборони тієї страшної зброї і взагалі про роззброєння. А проте не тільки не може бути мови про реальне роззброєння, а навпаки, багато густіщою стала воєнна атмосфера.

Є втерта аж до банальности фраза, що коли скрізь розкидані бочки з порохом, то досить одної іскри, щоб спалахнула пожежа. В останніх днях одверто говориться, що такою іскрою може стати Індо-Китай. Американський нарід — а з ним і цілий світ — давно вже не чув промови у такому глибоко поважному тоні, як її виголосив у понеділок 5 ц. м. президент Айзенгавер. У своїй промові президент закликає до внутрішньої єдности, перестерігає проти захоплення дрібницями, ставить перед очі конечність великих пожертв, картає нахил до паніки, підкреслює конечність високої моралі народу. Водночас державний секретар говорить про можливість „спільної акції" проти комуністичного Китаю і вживає конкретних заходів для змонтування такої акції. Відразу ж, як у всіх дійсно зрілих і великих націях, чуємо заяви керівників обох партій, що закордонна політика держави знайде повну міжпартійну підтримку. Читаємо вістки про наради лідерів обох партій із державним секретарем, шефом об'єднаних штабів і французьким амбасадором. Американська преса присвячує цілі сторінки індо-китайському конфліктові і з проблемою південного сходу Азії починає знайомитись найширша вулиця, якій пояснюється тісний зв'язок між Індо-Китаєм і, скажім, Тексасом, між фортецею Дієнбієнфу і кожним американським містечком.

Це не значить, що стоїмо напередодні війни. Але це значить, що ота приповідкова іскра може несподівано запалити ту чи іншу з численних бочок пороху. За несповна два тижні почнеться в Женеві конференція, вперше з участю комуністичного Китаю. Якщо Женева стане лише другим виданням недавнього Берліну, себто — виразніше — якщо Молотов і його китайський підголосок виступатимуть у Женеві з такими самими проєктами „пактів безпеки", як у Берліні, а з Індо-Китаєм і Кореєю вийде та сама історія, що з об'єднанням Німеччини чи миром в Австрії, то розмови про роззброєння, мабуть, на довший час замовкнуть, а голоснішою стане мова, *яку легше й* краще розуміють міжнародні комуністи з їхнім московським „босом".

„КАНАДА ПОВИННА ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ..."

Гідний виступ українських послів у канадійському парляменті

У вівторок, 30 березня, під час дебати в парляменті, в справі закордонної політики Канади, найдовшу промову виголосив посол Федір Заплітний з Давфину, Ман. Ціла промова посла Заплітного була присвячена визвольній справі України.

„Говорю як канадійський громадянин — сказав на вступі посол Заплітний. — Мене вибрали до цього парляменту як канадійського громадянина. І хоч я може говоритиму з деяким сентиментальним відчуттям, думаю, що це буде самозрозуміле, що говорю так, як говорила б людина ірляндського походження про Ірляндію, хоч ніколи тієї країни не бачила, або шотляндець про Шотляндію, в якій він ніколи не був... Але хочу зазначити, що підходитиму до справи в об'єктивний спосіб і вірю, що в такім дусі, в якім ця промова буде сказана мною, вона буде тут прийнята".

„Ми визнаємо, — казав Ф. Заплітний, — що кожна нація в світі повинна мати право самовизначитися, вибирати собі такий тип уряду, який їй подобається і такий тип економічної системи, що його бажає та бути суверенною і вільною в своїх власних кордонах.

Декотрі посли згадували під час цієї дебати про деякі країни за так званою залізною заслоною, між іншим теж про Україну... Я є українського походження, але не претендую говорити в імені канадійців, що є українського походження. Не маю мандату говорити в їхнім імені, а говорю як канадійський громадянин... Належу до тих, що ніколи не бачили України, але чув багато не тільки від своїх батьків, але й від людей, з якими посвоячений, про красу, історію, традиції і культуру тієї країни...

Україна мала свою власну державу ще в половині 9-го століття, а в половині 10-го століття ця держава офіційно прийняла християнство. Дух демократії, в змислі, що нарід хоче сам правити собою, глибоко вкорінений в душі українського народу. Багатство і краса України були її гордістю, а теж її найбільшою трагедією тому, що це багатство і продуктивність манили різних наїзників, що приходили і оставляли за собою лише руїну і знищення".

Кажучи про козацькі часи і Переяславський договір, посол Заплітний заявив:

„... Московський уряд поступив у такий спосіб, який сьогодні можемо назвати клясичним обдуренням. Він зрадив Україну і, в результаті Україна втратила свою державну суверенність. Після майже 300-літньої неволі, в часі російської революції, 1917 року, Україна піднялася до відновлення своєї державности, створила Українську Центральну Раду, що 1918 року проголосила незалежність України. Але через тодішні обставини Україна не довго була незалежною і після довшої боротьби знову втратила свою суверенність. І ось сьогодні перед нами факт, що 40-мільйоновий нарід, з державницькою традицією, власною культурою і мовою, являється частиною так званого Совєтського Союзу. Хоч московський режим на папері ніби дав Україні автономію, а теж вона має свою репрезентацію в ОН, але цим не можна нікого здурити. Націю, що не має контролі над своєю власною закордонною політикою, не можна назвати суверенною державою. Перед нами 40-мільйонова нація під володінням чужої великодержави. Але ми знаємо — сама історія вчить нас — що цей нарід чекає на нагоду, щоб відзискати свою незалежність. Незалежна Україна 1918 року надаремно сподівалася визнання на мировій конференції. Тепер перед нами питання: В який спосіб можемо помогти цьому народові відзискати незалежність?

Прем'єр Сен Лоран, у своїй промові в липні, 1953 року, на Четвертім Конґресі Українців Канади в Вінніпеґу, заявив, що хоч він прихильно ставиться до справи державної незалежности України, але зазначив, що ніхто не може вимагати, щоб Канада вступила в війну за визволення польського, українського, чехо-словацького, мадярського, румунського, болгарського, латвійського, естонського, литовського, китайського та всіх інших народів, що тепер поневолені..."

Тому мусимо знайти інші методи, які показували б, що наша держава визнає принцип Атлантійського Чартеру і засадничий принцип, що всі народи в світі мають право самі кермувати своїм власним життям. Наша держава повинна бути завжди готова робити все, на що тільки дозволить їй дипломатична сила, щоб помогти таким країнам як Україна відзискати свою незалежність і стати повноправними, суверенними державами. Я вірю, що прийде час, що український та інші народи, поневолені Совєтами, почнуть зрив до волі. Я сподіюся, що Канада стане по боці фронту волі. Вірю, що Канада відтепер робитиме все, що тільки можливе, щоб зміцнити надії цих народів і запевнити їх, що ми з ними. Міжнародня Служба Канадійської Радіонадавчої Корпорації може багато більше робити в цій справі, ніж робить тепер. Міністер закордонних справ і уряд повинні вживати всіх своїх дипломатичних впливів і сили, щоб морально підтримати український нарід у його боротьбі за самостійність.

Не забуваймо, що за грубий дипломатичний промах із 1918 року, за відмову визнати Українську державу, всі ми, до певної міри, мусіли заплатити. Маю надію, що коли знову прийде час, коли ми можемо зискати друга в серці Европи, замість потенціяльного ворога, ми як держава використаємо ту нагоду".

Після промови Ф. Заплітного в парляменті промовляв посол Іван Дікур із Веґревил, Алта. У своїй короткій промові він теж порушив справу канадійського становища супроти СССР і визвольних зусиль народів, що поневолені Москвою. „Ми повинні пізнати, хто з цих народів є природним ворогом Кремля і з'ясувати собі, чи не є вони природними союзниками вільного світу. Виглядає мені, що

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Іван Смолій

БАНДУРА

(Оповідання)

(10)

* *
*

І ось за нею двадцять років вдовиного життя. Даремно пробувала тета Клявдія намовити її, щоб вийшла вдруге заміж, даремно підсилала женихів. Так і померла, залишивши їй майно.

Стоїть ось син перед нею, великий уже. І на столі знову вона, всевладна пані її долі, її невмолима суперниця. Мертва річ, що вплуталася в її життя і повела його крутими поворотами. Багато років пролежала вона в забутті між старими речами в пустих кімнатах вдовиного дому. Аж одного разу син, шукаючи чогось, натрапив на неї.

— Що це, мамо?

Їй похололо тоді на душі. Думала позбутися тієї речі, віддати в музей. І завжди забувала.

А оце син держав її в руках, обтирав порох і оглядав зацікавлено.

— То такий інструмент. Батько грав на ньому.

— Геть усі струни порвалися. Тільки одна лишилася.

Торкнув її і вона зойкнула під його рукою.

А вона закрила обличчя, ніби вже бачучи, як мертвіє синова рука, нерухоміє, як завмерло багато їх, що пестили цю річ. А найперше, як бере його в свій полон, у свою несамовиту владу, щоб ради неї забув про все, навіть проти волі матері пішов...

...— Мамо! Та невже ж я так вразив вас тим, що пішов учора на цей виступ? Невже ж я роблю який злочин? Ви гніваєтеся на мене. А я хотів би розказати вам дивну пригоду, що її мав учора.

— Як закінчив я грати, мала дівчинка піднесла мені китицю квітів. А оплескам не було кінця. Море голів, тільки руки тріпочуться, тріпочуться, мерехтить усе. Дивне враження, мамо, як людська радість б'є прибоями, хвилею линe на тебе, піднімає все вище й вище. Я розумію тепер чар сцени. Хочеться знову і знову переживати цю радість. Стоїш, забуваючи, хто ти, увесь одне чуття. Неземна радість!

— А потім підійшов до мене старий вже пан.

— „То ти Коржів син будеш! — каже. — Славно сину! Добре грав, давно вже не чув такої гри. І на батька похожий. Тільки б ще вусок. — Придивляється він до бандури, бере її в руки. — І бандура та сама! О, Господи! — поцілував її. — Невмируща бандура, — сказав. — Багато вона на своєму віку бачила, багато! Ти може й не знаєш, не було кому розказати. Думав я не раз про неї, жалкував, що пропала безслідно серед чужих людей. Може вже хто й розбив її на друзки. А то диви, вона грає знову! Безсмертна вона, як і пісня, що з неї народилася...

— А ми з твоїм батьком друзі були. Він молодший був, я і вчив його багато. Це в мене завжди на серці. Диви. — І витягає світлину. А там багато їх, і батько між ними посередині з бандурою. — Ти його мабуть не тямиш, — каже. — Рано згас. А шкода, бо кобзар був, іскра божа. Про ніщо більше в житті й не думав, тільки про бандуру. А все нову пісню вишукає бувало. А книжки різні... Хотів чар давньої кобзарської гри в них виловити. Мали ми велику надію на нього"...

Син замовк надовго. Він вже відійшов від стола, щоб заховати свій біль. Невжеж він знає про все? Невжеж догадується оте маля, що його носила в ті страшні дні на руках, в останню розмову, коли Яро разом з Оленкою благали її, молили, щоб дозволила йому виступати. А вона, як заклята, не поступилася. Вбила його... А може цей його приятель, може він розказав синові про все?

— І що ще говорив він? — запитала, не витримавши мовчанки.

— Потім він забрав мене до себе. На хвилину просив зайти, він недалеко живе. А такий дивний, такий сердечний.

„— Як же ти живеш, сину? — спитав. — Гляди, щоб і ти не пропав нам. Щось дуже ти поважний. Та чи не сумний? Диви, як люди радіють тобою, тож і ти радій. Еге, таке життя. Знаю, знаю... Згадую батька твого. Зустрів я його однієї днини випадково на вулиці. — „Що це, питаю, з тобою? Жив, бував всюди, людей веселив, і нараз наче під землю запався, ніде не показуєшся... Та невже ж і бандури не торкнеш? А мені здавалося, без неї тобі життя нема". А він мовчить, нічого не відповідає. Гляджу на нього і думаю, вразив я його, погано зажартував. Щось недобре з Коржем. Обличчя темне, запале, тільки очі ясніють. А в них такий біль, такий біль! „Чи не хворий ти?" — питаю. — „А може... Чи не однаково!" — сказав він з таким страшним спокоєм, ніби вже зовсім не жаль йому життя..."

Син знову замовк. Мовчанка ставала нестерпною. Її огорнув нараз страх. Якщо він знає про все, що скаже він матері? Що може сказати їй? Може й не заговорить більше, щоб покарати її мовчанкою за давні провини.

Але він заговорив, все ще стоячи біля вікна, задивлений на панораму міста.

— Ця земля проклята! — сказав він. — І не так земля, бо однакова вона всюди, як сонце одне. Тільки люди страшні живуть на тій землі. Століттями поливають її неповинною кров'ю. Будують і руйнують, щоб збудувати щось гірше. З покоління в покоління плекають ненависть. І погорду та поневолення для інших людей. Навіть пісні волі не дають. Гноблять себе в полоні забобонів. Обплутані ними, руйнують своє особисте життя, ранять смертельно одні одних. Справді жити не хочеться. А хто ніжний, серед цієї стужі й зів'яне.

А потім сказав:

— Отак, мабуть і ти між нами сьогодні вперше і востаннє.

— Ні-ні, не востаннє! — промовила вона. — Іди! Я не зупиняю тебе. Іди! — повторила настирливіше, ніби злякалася, що не повірить їй.

Син відвернувся від вікна, глянув на неї справді з недовір'ям. А потім його сумне обличчя стало роз'яснюватися в усмішці. Він підійшов до матері, обняв її ніжно.

— Який я радий! — сказав він. — Який щасливий! Ви не гніватиметесь на мене, мамо, ви дозволите мені виступати?

— Дозволю.

— І не сумуватимете, коли візьму в руки її?

— Бери.

Синова рука зсунулася з її рамен, лягла на бандурі. Він підносив її, не зводячи очей з матері. На мить завагався... Здавалося йому, що біль затаєний та страшний промайнув по материному обличчі. Але це була тільки мить. Бо ось вона усміхнулася вже знову ласкаво, тепло, і він упевнився, що в тому усміху не було нічого більше, крім материної любови.

Кінець.

ПЕРЕД ПЕРШИМ ІДЕОЛОГІЧНИМ З'ЇЗДОМ ОДУМ

(Думки з кіл Головної Управи ОДУМ)

Переглядаючи формування української політичної думки на еміграції, зустрічаємося з двома яскравими факторами того процесу, які називались Ідеологічними Студентськими З'їздами і які відбувались в роках 47 і 49.

Писав „Промінь" (30 травня 48):

„На першому Ідеологічному Конґресі (студентства), вперше зібрались різні ідеологічні угруповання усіх земель Соборної України, щоб засвідчити єдність Української Ідеї і Української Правди та створити її непереможність в часах, коли наша батьківщина є поневолена".

Щоб зрозуміти зміст і значення цих слів, треба ввійти в стан політичних і міжпартійних відносин серед українців того часу.

Відкинена далеко поза межі України політична і збройна боротьба, часто поливана чужою і своєю кров'ю, провадилась і далі на Фраймані і в Берхтесґадені з не меншим темпераментом, як в лісах Волині і горах Лемківщини.

Та інерція тієї боротьби зіткнулась з реальністю життя і обставин в Мюнхені і Берхтесґадені, які так різнились від Волині і Лемківщини.

Назрівала потреба зміни тактики і переоцінки вартостей, що і наступило на Студентських Ідеологічних З'їздах. Хочу лише пригадати, що студентство тих часів було безконкуренційною провідною верствою українського суспільства і бездискусійно задавало тон в усіх виявах ідеологічного і політичного життя.

Не входячи в огляд перебігу 1-го Конґресу, хочу ствердити, що його осяги були величезні. ОУН (р) і ОУН (м), соціялісти і демократи можливо перший раз побачили, що ми, українці, можемо розглядати свої внутрішні справи без помочі кулака. То був початок вироблення почуття толеранції до свого ідеологічного противника.

Поминаючи досягнення в українських взаємовідношеннях, Конґрес кинув багато світла на ідеологічні заложення українських політичних угруповань і тим самим кардинально вплинув на дальший розвиток укр. політичної думки.

1-ий Ідеологічний Конґрес приготовив дорогу ІІ-му Ідеологічному З'їздові студентства.

Останній мав вже багато цікавішу структуру і мав на меті певне синтезування укр. політичної думки. Як зміст ІІ-го З'їзду сягав вже багато глибше до ідеологічних джерел.

Другий З'їзд показав вже, що що ми не лише можемо полагоджувати свої справи без кулака, але що ми в суті речі прямуємо до однієї мети, лише різними дорогами.

З часу Студентських Ідеологічних З'їздів минуло більше 5 років. За той час місце і обставини нашого існування радикально змінились. Разом з змінами буття звичайно йдуть зміни в свідомості, на яку постійно впливають фактори зовнішнього оточення і тому не дивним буде факт, що більша кількість укр. політичних угруповань, знайшовшись на американському континенті, пережили капітальні зміни, як організаційного, так і ідеологічного характеру. То, врештою, треба розглядати лише позитивно, бо відомою істиною є, що лише те, що розвивається і тим самим змінюється є живе, що також відноситься і до ідеологій, бо не існує щось такого, як абсолютна ідеологія.

На розвиток вище насвітлених подій впливає ще той факт, що до керівних позицій в українському суспільстві поволі починає приходити нова ґенерація, духовість якої творилась вже в Західній Европі і Америці.

Останнє ставить нас сьогодні в позицію дуже подібну до років 47 і 49. Наш духовий багаж і стандарт думання з Европи та реальність і стандарт думання в Америці вимагає знову переоцінки вартостей і викристалізування позицій.

Інакшими словами, час і місце вимагає дальших Ідеологічних З'їздів, які кинули б світло на наші сьогоднішні позиції.

Керуючись вище згаданим, ГУ ОДУМ, почавши з осени минулого року, приступила до підготови І-го Ідеологічного З'їзду ОДУМ, який відбудеться 29, 30 і 31 травня цього року в Ню Йорку або околиці.

ОДУМ не ставить перед собою таких великих завдань, які стояли перед Студентськими Ідеологічними З'їздами, а має лише намір упорядкувати і систематизувати духові надбання Української Демократичної Молоді, як також почати акцію підготови Загального Ідеологічного З'їзду Української Молоді, в якому б взяли участь молодечі організації всіх світоглядових напрямків.

Успіх такого Загального з'їзду буде в великій мірі залежати від успіху З'їзду ОДУМ, першого ідеологічного з'їзду укр. молоді на американському континенті взагалі.

О. Руслан

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

В четвер, 8-го квітня 1954 року, відбулись в Державному Департаменті у Вашингтоні наради представників Допомогових Переселенчих Організацій у справах переселення на основі нового переселенчого закону з 1953 року, як теж і закону про Ді Пі в секції „3 сі".

В нарадах взяли участь представники Візової Секції Державного Департаменту, Праці, як теж і відпоручники державного секретаря праці.

Від ЗУАДК брав у нарадах участь його екзекутивний директор д-р В. Галан.

1. Переселення на секцію „3 сі" закону про Ді Пі з 1948 р.

Найважніша справа тепер — це закінчення переселення на основі закону про Ді Пі з 1948 року — в секції „3 сі", що триватиме до 30 червня 1954 року. Хто з аплікантів не отримає до цього дня візи в цій секції, той мусить старатися про переселення на основі нового закону з 1953 року.

Вже загальні числа вказують, що таких аплікантів дуже багато (з польської квоти — 4,773 особи, з румунської — 305, совєтської — 1,576) і тому всі вони не дістануть візи до кінця червня. Треба отже, щоб апліканти це зрозуміли і поробили старання про ашуранси потрібні для переселення згідно з новим законом. Для перевірки цих справ у секції „3 сі" Екзекутива ЗУАДК доручила европейському директорові ЗУАДК відвідати американські консулярні уряди на терені Німеччини, Австрії, Франції і Бельгії та зробити потрібні інтервенції в справах українських аплікантів.

2. Переселення на основі нового закону про допомогу втікачам з 1953 року

Ашуранси на переселення на основі нового закону про переселення втікачів з 1953 року напливають дуже поволі, хоч справи помешкання і праці так толерантно вияснені, що нема великих затримок.

Для влегшення набуття затвердження ... запотребування на працю Бюрами Праці ЗУАДК виготовив спеціяльні свої формулярі, які спонзори повинні виповнити і переслати до своїх місцевих урядів праці. На основі цих формулярів Бюра Праці виставляють офіційне запотребування на працю для новоприбуваючого.

Пригадується, що таке посвідчення про працю мусить бути залучене спонзором до ашурансу.

Не треба такої посвідки праці лише тоді, коли приїжджає старша віком особа, яка вже не зможе працювати. Але і в таких випадках краще мати посвідку праці, бодай як опікуна дітей, тощо.

3. Перевірка паперів

ЗУАДК перестерігає всіх аплікантів, щоб вони подавали точні свої особисті дані, бо виявлення неточностей у документах грозить карою, включно з депортацією. Найкраще порадитись у всіх справах в наших відділах в Европі. Головне Представництво ЗУАДК на Европу має таку адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
Schoenberg Strasse 9,
Muenchen 27, Germany, Europe

Всі ті громадяни, які мають неточності у документах, і вже є у ЗДА, повинні здержатись із вибором громадянських паперів.

4. Умова з Урядами Держав у справі переселення

Новий переселенчий закон, вимагає, щоб уряд держави, з якої переселюється новий іміґрант, дав ґарантію, що прийме знову цього еміґранта, якщо б його американський уряд депортував у майбутньому. Без такої урядової ґарантії, аплікант не зможе дістати візи на основі цього нового закону з 1953 року.

На цю вимогу вже згодились уряди: Німеччини, Австрії, Італії, Греції, Бельгії, Франції (лише для метропролітальної Франції — не для колоній). Англія відмовилась давати таку ґарантію і тому з Англії не зможуть еміґрувати на цей закон навіть управнені спеціяльно тим законом вояки колишньої польської армії.

У всіх справах переселення просимо звертатисеь на адресу Головної Канцелярії ЗУАДК (поштова адреса):

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa. U.S.A.

ЗУАДКомітет

ПІДСУМКИ ЗУСТРІЧІ ОДВУ — УНО В ТОРОНТО

Представники Організації Державного Відродження України й Українського Національного Об'єднання Канади та їхніх Братніх Організацій зустрілись в січні 1954 р. в Торонто, Онт., щоб обговорити сучасне положення українського народу та обов'язки українців на цьому континенті супроти свого народу та Канади й Америки, свободі яких завдячують українські поселенці свій всебічний розвиток. Свідомі того, що визвольна боротьба українського народу є важливим звеном у змаганні всього вільного світу проти комуністичного російського імперіялізму, що являється загрозою теж Америці і Канаді, — учасники зустрічі продискутували загальне положення і небезпеку зростання большевицької загрози. Зріст цієї небезпеки у великій мірі зумовлений нібито мирними большевицькими заходами, що їх метою є обдурити вільний світ, морально його розброїти й ослабити, щоб опісля на нього напасти.

В цьому загальному положенні окреме місце належить українському народові і його визвольній боротьбі. Не вважаючи на всі зусилля большевиків, український нарід гуртується і міцніє. Україна переходить період великих історичних перемін. В тяжкій боротьбі з російським імперіялізмом український нарід соціяльно і економічно перебудовується в модерну, міцну націю, а українська людина виростає та виплекує в собі щораз вищі вартості. У своїй визвольній боротьбі український нарід послуговується всіма доступними йому засобами. Тягар цієї боротьби несуть на своїх плечах мільйони селян, робітників і інтеліґенції, на яких широким фронтом наступає московський імперіялізм. В цій боротьбі немає замкнених у собі і виключних партійних груп, а широкий національний фронт. Боротьба бо ведеться не за групові чи клясові, партійні, соціяльні чи господарські цілі, а вдержання при житті і зріст цілої нації. І тому, як давніше так і тепер націоналізм є її головним річищем і фундаментальною основою. І власне йому належиться головна допомога і підтримка з нашого боку.

Учасники зустрічі привітали ініціятиву ОУН в справі практичних заходів для з'єднання організованого українського Націоналістичного Руху.

Осягнення повної консолідації всіх українських політичних середовищ є конечністю. Базою для такої консолідації повинна бути існуюча нині УНРада. УНО з В. О. в Канаді й ОДВУ з В. О. в ЗДА тепер і на майбутнє підтримують і підтримуватимуть заходи українських політичних чинників для створення єдиного політичного фронту на еміґрації.

Кроки Фракції ОУН для оздоровлення нездорових відносин в УНРаді і для ліквідації посталої кризи уважаються доцільними.

Розглядаючи положення і розвиток українського громадянства на терені Канади і ЗДА, учасники зустрічі ствердили, що за десятки років свого життя і діяльности на цьому континенті наша громада, дякуючи демократичним вольностям Америки й Канади, зберегла свою духово - культурну особливість та здобулась на осяги, які дають змогу вже тепер розгортати й двигати нашу працю на вищий позем, до дальших, ширших і поглиблених завдань. І це мусить бути спільною ціллю всіх українських організацій. В парі з потребою внутрішнього зміцнення нашого життя йде потреба збільшення нашого вкладу в життя і в розбудову цих країн. Збільшення нашого вкладу піднесе нашу ваґу й значення, а це не тільки зміцнятиме нас, але теж триматиме при українській громаді широкі елементи, які інакше могли б розгублюватися. З другого боку це створить нові кращі можливості для несення допомоги визвольній боротьбі українського народу і діяльности політичних українських чинників на еміґрації.

І тому закликаємо до пожвавленої активности на кожному відтинку і відкидаємо пасивізм та нетворчість асиміляції, якій протиставляємо ориґінальний і творчий вклад української спільноти в політичне, культурне й економічне життя Канади й Америки.

Одним з великих осягів нашого організованого життя є організаційні і репрезентаційні централі — КУК в Канаді і УККА в ЗДА. При них слід нам стояти, їх розбудовувати і зміцнювати та докладати всіх зусиль, щоб вони направду об'єднали всі групи і верстви нашого громадянства. Така постава не може бути тільки побажанням, але рішучою вимогою і цілеспрямованою діяльністю.

Особливої уваги вимагає від нас відтинок молоді. Виховання молоді, вирізьблення її характеру, поглиблення національної і політичної свідомости, знання і професійної кваліфікації є нашими чоловими завданнями.

Учасники Зустрічі висловлюють глибоке задоволення з приводу відновлення тривалого контакту обидвох організаційних систем — ОДВУ і УНО.

Президія Зустрічі

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, дня 16-го квітня, там відбудеться Передвеликодній Вечір, на якому Василь Барка прочитає розділ з твору: „Поема про невидиме сонце", а Ігор Соневицький виконає на фортепіяні власні твори на релігійну тематику. Початок о год. 8-мій ввечорі.

„Канада повинна допомогти Україні..."

(Закінчення зі стор. 2)

вільний світ, дуже часто не розумів тих динамічних сил націоналізму і самовизначення, що коріняться в народніх масах і можуть причинитися до повалення світового комунізму і російського імперіялізму. Совєтський уряд, що засадничо є запеклим ворогом визвольних рухів, дуже глибоко студіює ті рухи і вживає їх проти західнього світу. Кремль уживає арґументів національного інтересу народів Азії і Африки, і вживає їх політично і хитро проти нас. Уважаю, що поневолені народи в СССР, разом із сателітними державами, є Ахіллевою п'ятою російського імперіялізму і світового комунізму. Не кажу, що ми можемо тепер розпалювати повстання і революції серед цих поневолених народів у СССР і в сателітних державах. Але ми повинні студіювати їхній спосіб думання, їхню культуру, їхню відмінність від росіян, їхні аспірації, їхні бажання, а перш усього ми повинні знати їхню історію, зокрема історію їхніх визвольних рухів. Міністерство закордонних справ повинно створити окремий відділ для докладних студій різних рухів поневолених народів за залізною заслоною, зокрема тих, що є в межах СССР. Не зробім ми такої безглуздої помилки, що її зробив Гітлер. Самі німецькі генерали і німецькі провідники кажуть, що Гітлер програв війну з совєтською Росією не коло Сталінґраду, але коло Києва. Народи в СССР дивилися на німців як на своїх визвольників. Але коли Гітлер почав поступати з ними так, як із жидами, вони звернулися проти нього. Хочу сказати, що Кремль, експлуатуючи національні аспірації народів в Азії та Африці, спричинив країнам західнього світу багато клопоту і труднощів. Чому не вжити цього самого засобу проти нього? Повторюю: пізнаймо природних ворогів російського імперіялізму і постараймося, щоб вони стали природними союзниками вільного світу".

(За „Новим Шляхом", Вінніпеґ)

КОМУНІКАТ

КОМЕТЕТУ СПОРТОВИХ ІГРИЩ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Кличемо українську молодь — „На старт!"

Минає 60 років, коли на Рідних Землях постало перше українське фізкультурне Товариство „Сокіл". З великим трудом і перепонами приходилось тоді цим першим піонерам промощувати шлях серед загалу для зрозуміння великої ваги руханки та спорту — в житті й існуванні цілого українського народу. Та їхня вперта праця не пішла надармо — великий здвиг у Львові 1914 р., що зібрав десятки тисяч народу, був першою маніфестацією зорганізованої сили української молоді. Події, що поступили кілька тижнів пізніше, виявили, як дуже потрібна нам була зорганізована сила — „здорової душі в здоровому тілі".

Не менш і тепер виявляється потреба зорганізованого нашого українського спортового життя, як тут в Америці, так і в Канаді. Нераз і не два — українець чи українка боронили красок Америки - Канади на спортових площах світу: ми тоді ними чванилися, величалися їхніми вислідами і перемогами. М. Коджак — переможець у плаванні в Олімпійських Ігрищах, В. Наґурський — чільний спортовець Америки, Савчак — гокеїст, з Канади — В. Несторенко та велике число інших, всі вони мали змогу на відкритих аренах світу перемагатися з іншими спортовцями.

Але досі, за малими вийнятками — мало коли мала наша молодь нагоду виступати перед широкою нашою громадскістю, як одна зорганізована спортова громада, як одна велика сила.

Тимто й надійшла відповідна хвилина, коли треба і нам — молодим спортовцям улаштувати спільний національно - спортовий Здвиг, відкриті для кожного українця Спортові Ігрища — в яких взяла б участь уся спортова молодь Америки і Канади, усі клюби, товариства, центри чи відділи української зорганізованої спільноти.

До такого висновку дійшли представники наших чільних молодечих організацій та спортових клюбів на спільній нараді в дні 5 лютого 1954 р. Ця перша нарада — після основної дискусії про потребу таких Ігрищ, вибрала Тимчасовий Підготовчий Комітет, який мав приготовити та скликати загальну нараду всіх молодечих та спортових організацій в цілі остаточного сформовання Ділового Комітету.

Така загальна нарада відбулась дня 26 лютого 1954. На цій нараді вибрано Діловий Комітет у складі:

Голова — В. Бакад, містоголови — представники центральних організацій молоді та спортових клюбів, що зголоситься до змагань, секретарі — В. Прудиус, О. Щіпка, фінансовий референт — И. Шминдяк, спортовий директор — д-р Є. Жарський, преса і пропаґанда — ред. О. Лисяк.

Спонзорами Ігрищ — рішено вибрати всі центральні організації молоді та спортові клюби Америки і Канади.

Почесний Комітет — нарада вирішила запросити всі наші Громадські Організації Америки і Канади, для моральної і матеріяльної піддержки Ігрищ — такого важливого для українського життя в Америці і Канаді почину нашої молоді.

Реченець — нарада вирішила відбути Ігрища найскоріше літом 1955 р. Комітет бере до уваги дні 28 і 29 травня 1955 та 2 і 3 липня 1955. Остаточний реченець Ігрищ подасться усім заінтересованим організаціям в можливо найкоротшому часі.

Комітет — намагається перевести ці Ігрища якнайбільш величаво та є певний, що в таких Ігрищах візьме участь уся спортова молодь українських центрів Америки і Канади. Хай наші Ігрища виелімінують найкращих чемпіонів — у копаному м'ячі, кошівці, відбиванці, легкій - атлетиці, плаванні, зимових спортах (юніори і Сеніори) та в інших фахових ланках фізичної культури між українською молоддю Америки і Канади. В цих саме намірах відбудуться Ігрища.

Кличемо Тебе, Українська Молоде — „На старт!!!"

Нехай не буде ні одного клюбу, ні одної секції, ні одного змагуна чи змагунки — спортовців, що не взяли б участи у цих Ігрищах!

Ці Ігрища мають бути доказом зорганізованої сили здорового духа в здоровому тілі української молоді.

Зголошення — Комітет просить усі наші молодечі та спортові клюби і секції зголосити свою участь в Ігрищах на адресу:

UKRAINIAN OLYMPIAD COMMITTEE
140 — 2nd Ave., New York City 3, N. Y., U.S.A.

Реєстрація — Комітет, нав'язуючи до наших світлих національно - спортових традицій, просить індивідуально реєструватись спортових фахівців, інструкторів, тренерів, суддів, організаторів та керманичів ланок чи усіх наших змагунів чи змагунок на вказаній вище адресі.

Просимо слати Ваші цінні ради і вказівки.

За Комітет: В. Бакад — голова, д-р Є. Жарський — провідник Ігрищ, Б. Прудиус — секретар

● ПРАЦЯ ●
HELP WANTED—FEMALE

ДІВЧАТА—ЖІНКИ

Досвідчені або з малим досвідом шиття на електричних машинах. Шиття одягів. Також "FLOORGIRL"
Голоситись:
34-53 LEAVITT STREET
FLUSHING, N. Y.

ОПЕРЕЙТОРКИ
Досвідчені на машинах Singer. Стала праця. Багато надчисельних годин.
BELFORD SPORTSWEAR CO.
2477 Belmont Ave. Near 189th St. Bronx, N. Y.

● КУРСИ—НАУКА ●

Ще приймається учасників на авдит. курс ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ І ЧИТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ПЛЯНІВ
Для затруд. в ночі консульт. або заочне навчання. Зголошуватися в п. В. Тучак, Іншуранс і ріел естейт, 115 Аве. А (7-8 Ст.).
Eng. K. CERKEWYCH,
350 Grove St., Jersey City, N. J.
Tel.: DE. 2-0741

Нюарк і Околиці!

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ,
180 Вільямс вул., Нюарк,
Домівка СУМ-у
16, 17 та 18 КВІТНЯ 1954
виставка
МАЛЯРСЬКИХ ПРАЦЬ Мирослава РАДИША
Відкриття
В П'ЯТНИЦЮ 16-го
о год. 7-ій вечора.
В СУБОТУ та НЕДІЛЮ
відкрито від 10-ої ранку до 9-ої веч.

З КНИГАРНІ „СВОБОДИ" можна виписати
ЦІКАВІ КНИГИ
Софії Парфанович:
1. „ІНШІ ДНІ", — новелі й нариси, — ціна 80 ц.
2. „У КИЄВІ В 1940 РОЦІ", — ціна 75 центів.
3. ЗАГОРІЛА ПОЛОНИНА — бойківські оповідання — ціна 50 центів.
Замовляйте:
"SVOBODA"
P. O. Box 346.
Jersey City 3, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

ОбВУА. Відділ Ню Йорку: Пригадка катастрофи Польщі в 1939 р.

У рямцях щомісячних своїх сходин (кожна перша субота в місяці), нюйоркський Відділ Об'єднання б. Вояків - Українців в Америці влаштував прецікаву доповідь свого голови, полк. А. Валійського, на тему: „Причини мілітарної катастрофи Польщі в р. 1939". Доповідь була передусім тим цікава й вартісна, що доповідач, абсольвент військової академії ген. штабу у Польщі, був одним із контрактових старшин у польській армії, перебув сам в її рядах польсько - німецьку кампанію і в цілій його доповіді видко було виразно справжнього фахівця: людину в детайлях обізнану з підготовою до війни, стратегічними плянами, відношенням сил, командним складом, настроями вояцтва і ходом воєнних операцій — обох тодішніх воюючих сторін. Особливо цікаво було почути такі подробиці, що торкалися українських справ. Напр., багато присутніх, які навіть знали про перебування в польській армії кільканадцятьох контрактових старшин із колишньої Дієвої Армії УНР, вперше дізнались, що в спеціяльному додатку до тих контрактів було зазначено, що ті старшини призначені лише до війни з СССР і що на випадок війни з СССР вони будуть служити „ в українських формаціях". Безпосередньо перед вибухом війни польське міністерство військових справ однобічно ту клявзулю уневажнило і кожному з контрактових старшин - українців подало до відома, що з хвилиною вибуху війни з кимнебудь, отже і з німцями, ті старшини стають „заводовими" й автоматично одержують польське громадянство. Пок. ген. В. Сальський, військовий міністер в екзильному уряді УНР, казав не робити з цього приводу шуму тільки тому, що війна з Німеччиною висіла вже в повітрі і ніякий рекурс в тодішній атмосфері не міг закінчитись чимсь іншим, як хіба тільки — репресіями.

Після загального вступу про політичне підложжя польсько-німецької кампанії в 1939 р., доповідач виснив на дбайливо приготованій мапі, де були визначені польські оборонні пункти у відношенні до сподіваної німецької офензиви і як властиво представлявся взагалі польський стратегічний плян оборони. Він ствердив, що загального стратегічного пляну взагалі Польща не мала майже до останнього часу і що тільки за два роки перед вибухом війни з Німеччиною виготовлено плян у відношенні до Німеччини. Здійснити його було неможливо, головно через спізнену і погано переведену загальну мобілізацію, через шалену диспропорцію бойових сил і — головно — наслідком диспропорції в технічному стані обох армій. Тоді, коли німецька армія була майже в цілості змоторизована, польська цілком знехтувала була модерну техніку в армії. З вибухом війни Польща мала 39 дивізій піхоти, 11 бригад кінноти і 3 змоторизовані бригади. Німеччина в тому самому часі мала під зброєю 135 змоторизованих дивізій піхоти, які разом з іншими родами зброї давали 2½ мільйона вояків, плюс дальших 2 мільйони душ із парамілітарних сил. Ще більша диспропорція торкалася летунства. Дуже цікавими були подані слухачам дані про первісні мізерні сили Франції (29 піхотних дивізій) і про блискавичний зріст тих сил наслідком дуже доброї мобілізації у Франції. Доповідач твердив, що західні союзники Польщі не поспішали їй на поміч, хоч мали змогу зробити це ще 10 вересня 1939 р., — бо Франція була пройнята духом пацифізму і мала тільки дефенсивний плян супроти Німеччини, опертий на лінії Мажінота.

Доповідь полк. Валійського була наскрізь ділова, ілюстрована цифрами і статистичними даними, цитованими здебільша з пам'яті. Тому, що в такій загальній доповіді годі було зайнятись ближче самим ходом воєнної кампанії на терені Польщі, доповідач заповів окрему доповідь на цю тему (головно про вирішну битву під Кутном), а при цій нагоді буде доповнена теж та частина доповіді, що торкалася політичної ситуації напередодні вибуху третьої світової війни і її глибших та безпосередніх причин. Зацікавлення темою було велике тому, що нові українські іміґранти з Західньої України мають ще в живій пам'яті ті трагічні часи, а тому й доповідач мав численну авдиторію.

І. К.

МАЛЯРСЬКА СТУДІЯ МИРОСЛАВА РАДИША

НАРОДНИЙ ДІМ
140, 2-га Евеню,
НЮ ЙОРК

● Навчання провадиться з рисунку, малярства і композиції; теоретичний курс — перспектива, анатомія, архітектурні стилі та загальний нарис історії мистецтва.

Ближчі інформації телефонічно:
WY 3-1354
від год. 5-ої до 7-ої вечора
або в Студії
в понеділки та суботи від 5-ої до 8-ої вечора.

Гемилтон, Онтеріо

Святкування Шевченкових Роковин

Українське Громадянство м. Гемилтону, спільними силами всіх організацій, під проводом Відділу КУК, відсвяткувало Шевченкові Роковини в неділю, дня 14 березня 1954 р. Простора заля Укр. Катол. Громади була виповнена по береги.

„Заповіт" був гарно виконаний з'єднаним Хором під управою проф. А. Яковенка, який дириґував також Хором та Оркестрою Філії УНО. Хор Укр. Прав. Громади, під управою п. Гр. Сапентіва відспівав: — „Сонце заходить" — муз. Гайворонського, та „Садок вишневий коло хати" — муз Гнатишака. Хор Філії УНО відспівав: — „Учітеся, брати мої", та „Думи мої", а Оркестра УНО відіграла в'язанку поем Шевченка.

Святочну доповідь на тему: „Т .Шевченко — український національний поет, самостійник і дежавник" проф. С. Миколина з великим артизмом відчитав п. Борис Гуторів.

Деклямували: „Іван Підкова" — Волод. Петлюра, „Псальми" — Леся Кокоцька, „Суботів" — Ярослава Подолян, учні Рідних Шкіл, та „Кавказ" — п-на Галина Лугіна від ОДУМ.

Свято, яке випало удачно, закінчено відспіванням гимнів.

Ор. Чорногірський

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 відд. повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу, 17. квітня, від 7-8 і в неділю від 12-2 попол. Просимо вирівняти свої залеглості. — О. Штогрин, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ відд. 8 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 18-го квітня, о год. 2-ій попол., в залі Українського Клюбу, 13 Washington St. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Т-ва Запорозька Січ, відд., 206, відбудуться в неділю, 18-го квітня, в парафіяльній залі при 74 Геррис Евеню, о год. 1. попол точно. Просимо всіх членів прибути на ці збори, будуть звіти уряду і контролі за перший квартал, як також будуть важні справи до обговорення і до полагодження. Пригадується всім членам вирівнювати кожного місяця свої вкладки до Товариства і до УН Союзу. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го квітня, о год. 1-ій попол, в У. Н. Домі 4655 Мартин вул. Проситься членів прибути на час, бо є багато важних справ до вирішення. Пригадується довгуючим членам конечно цього місяця вирівняти свої залеглості. Повідомляється всіх членів ,що на минулих місячних зборах вибрано секретарем п. Івана В. Іванчука (John W. Evanchuk, 8930 Manor Ave., Detroit 4, Mich. Tel.: Webster 5-2748) — С. Пелих, предс.; В. Білінський, кас.; І. Іванчук, фін. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ відд. 342 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го квітня, о год. 2-ій попол., в церковній залі на Roosevelt Ave. Проситься всіх членів явитися на означений час. Просимо привести нових членів на збори. — Гр. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 42, повідомляє своїх членів, що в неділю, 18-го квітня, о год. 2-ій попол., відбудуться місячні збори. в УНДомі при 237 Гоп Еве. На збори просимо всіх прийти бо є важні справи до полагодження. Також подаємо до відома всіх членів, нашого відділу, що на квартальних зборах 21-го березня ц.р., ухвалено одноголосно, що якщо член захорує то повинен негайно повідомити рек. секретаря В. Марущака при 27 Мілош вул., в Кліфтон, Н. Дж., бо хв. запомога від появи цего оголошення буде виплачуватися не від дати виставленої посвідки лікарем а від дня зголошення в секретаря, докладніші пояснення можна дістати на місячних зборах. — В. Марущак, секр.

РОМ, Н. Й. — Б-во св. Михаїла відд. 121, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го квітня, о год. 2-ій попол., в залі У. Н. Дому. Проситься всіх членів явитися на тих зборах, бо маємо надзвичайно важну справу до полагодження, як також справу відсвяткування 35-их роковин існовання нашого Братства. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Д. Іванців, предс. В. Чупко, кас.; О. Гадз, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 84 повідомляє, що перші квартальні збори відбудуться в неділю, 18 квітня, о год. 3-ій попол., в залі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх прибути на час і заплатити свої місячні вкладки, які можна вплачувати тільки на зборах. — Управа.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Б-во св. Димитрія, відд. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го квітня, о год. 3:30 пополудні в укр. залі. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вклади. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до вирішення. — М. Брус, предс.; В. Гойдан, кас.; Д. Мушастий, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", відд. 430, повідомляє своїх членів, що побір складок за квітень відбудеться 17. квітня в год. 7-8:30 веч. в Укр. Клюбі при 23-тій і Бравн вул. і 18 квітня в год. 11:30-1:30 попол. в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. З огляду на те, що слідуючої неділі є Свята Великодні, побір складок відбудеться лише в вище поданих днях і тому просимо всіх наших членів громадно прибути. — Управа Відділу.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, April 18, at Church Hall, 4952 So. Paulina St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Rec. Sec.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Збори Сестр. Благовіщення, відд. 125, відбудуться в неділю, 18. квітня, о год. 1-ій, в „Союзовім Домі" при 845 N. Western Ave. Проситься членів прийти на означений час, та вплачувати на зборах свої членські вплати. — І. Подола, секр.

Книжка й газопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

● BUSINESS OPPORTUNITY ●

ТАВЕРНА і ЗАЛЯ на БЕНКЕТИ — Таверна, лайсенс, Hoboken. Новий виряд, холодільник, дійсно чудова. Товар, влаштування, бизнес. Вел. заля, сцена, голосники. З повним вирядом кухня, обслуга на 150 осіб, обіди, весілля, танки. Вара, окремий вхід. Ідеальне положення. Готівка і мортґедж. Довгий винайм. HOboken 3-1199

Two Bridges, Lincoln Park, N. J. Pompton River — 27 площ. Догідні на пікніки, купелі. Купелевий дім з 3-ма кімнатами.
Z. PAROCZAY
R. F. D. #1 — Little Falls, N. J.
Mountain View 8-1280M

НА ПРОДАЖ М'ЯСАРНЯ
при 1-ій Евеню на долині міста Ню Йорку. Українська дільниця. Ціна $2,700. Голоситись:
WILLIAM CHUPA
33 St. Mark's Pl., New York City.
OR 4-5340

SUSSSEX COUNTY ТАВЕРНА Й ПОСІЛІСТЬ.
Рухливий гайвей, акер землі, мешканева дільниця. Гаряча вода, олив. огрівання. Всі удосконалення.
BLUE TOP TAVERN
RD #3, Sussex, N.J. SU. 7-3179

ЧУДОВИЙ ВКЛАД ГРОША.
General Country Store—Suffolk Co. on L. I. Sound. 1 бльок від пристані. Ґросерня, м'ясо, забавки, фарби, і різнородний товар. Виряд. Вільний склеп з 3-кімн. апарт. Ґараж на 2 авта. Посілість 60x150. Бизнес або посілість. Пишіть: Room #3, 42 — 3rd Ave., Mineola, L. I.—щодено GA. 7-4572 W. Kends — Eve's. Port Jefferson 8-0424.

Продаж яєць і курей, при торговельній дорозі, дім з 6 кімнатами, ґараж на 2 авта, 2 інші будинки, фермерське авто „Вілліс". 4 глибокі холодільні, посілість на 200x100 цілком вирівняна. Ціна $17,000.
JOHN GROSSMANN
95 E. Main St., Babylon 6-0077
Eves., Babylon 6-2388-W

● MISCELLANEOUS ●

ПРАВДИВА КРАЙОВА КОВБАСА
СЛІДКУЙТЕ ЗА НАЗВАМИ.
ІМПОРТОВАНА ПОЛЬ. ШИНКА в пушці. Всі розміри. КРАКІВСЬКА КОВБАСА. ПАПРИКОВАНА СОЛОНИНА. Наша власна. — ВУДЖЕНА ШИНКА. ПЕЧЕНІ ІНДИКИ.
Замовляйте вчасно свіжі або вуджені.
EDDIE'S QUALITY MARKET
1308 Bound Brook Rd. Middlesex, N. J.
DELIVERY SERVICE Phone ELliot 6-4230

HOTEL ALBERT
10th St. at University Place
Attractive Newly-Furnished Apartments--Singles--Doubles
Rooms with Bath $12.50 & Up
Rooms with Private Bath $16.00

ALLIANCE CLUB
GALA WEEKEND SHOW
• Talent Nite Every Friday •
CARMEN RIOS TRIO
2 оркестри — нічні дансінґи.
78-80 St. Marks Pl. N. Y. C.
(8th St., and 1st Ave.)
GR. 7-9765

● REAL ESTATE ●

Clinton Corners — Dutches Co. N.Y.S. 7-родин. з цегли дім, 1 апарт. до зайняття, річний гуртовий дохід $4,680, добрий вклад гроша; також на продаж в сусідстві. 20 парцель — прибл. 1 акра землі. 2 парцелі — 20 акрів, догідно до Upton Lake, найліпша фармерська земля або сільські будинки.
M. T. Coogan — 346 Mamaroneck Avenue, White Plains, N. Y.
WH 9-5454

JAMESBURG, N. J.
7 акрів землі, 6-родин. умебльований дім, всі удосконалення, ґараж, електрика, близько моря. Ціна $8,750.
Зголошуватись:
C. FALLETTA
1846 Benson Ave., Brooklyn, N. Y.

100-АКРОВА ФАРМА, гарно положена при Delaware River в Sussex County, N.J. Мод. молочні фарм. будинки з 9-кімн. домом, всі удоск. Власник є більш зацікавлений дістати доброго арендаря, як у висоті аренд. заплати. Заінт. тільки з першокляс. рефер. можуть зголошуватися: Rex B. Altschuler, 210 Main Street, Hackensack, New Jersey.

ПРОДАЄТЬСЯ 10-Acres Chick. Farm, 700 leghorns, 600 курчат, новий 4-room дім, катедж, близько Hightstown, N. J. Зверт.
M. TRISTAN
31 Acres Drive, Hamilton Sq., N. J.

4-РОДИН. ДІМ — N. J.
1/4 — 3/3 кімн. апартаменти. Знамениті умовини. 1 апарт. до зайняття. Площа 100x200, вел. веранда, олив. огрівання, бл. шкіл, склепів, комунікацій й інш. Ціна на скорий продаж.
211 N. Walnut St. E. Orange, N.J.
ORange 4-0632

ПЕРЕКЛАДАЄТЬСЯ
документи, статті, статути, книжки і т. д. з мов: української, російської, польської і німецької на англійську мову по уміркованих цінах. Зголошення до:
J. G.
переклади
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

СТАРЕ ЧЕСЬКЕ ПИВО
темне або звичайне.
Повний час ферментації — прозоре, чудове на смак. Пушки (cans) розмір 24, $3.25. Пляшки (steinies) розмір 24, $2.59 і депозит. Кварти (quarts) розмір 12' $3.59 і деп. Достава даром.
LINDEN, N. J. 3-3225

ШЕНШИЛІ
Продаж зі стратою.
3 чудові виплекані пари. Всі поліпшені схрещуванням породи. 1 рік ґарантії. Тільки $1,500.
M. SANTO
28 Woodbine Ave., Plainfield, N.J.
PL. 5-2099

ОСЯГНІТЬ
фінансову незалежність.
Приступіть до цього проспёруючого бизнесу. Пишіть за інформаціями цін і висоти прибутку цього приємного бизнесу.
ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17 — Paramus, N. J.
ORadell 8-6000

● REAL ESTATE ●

BARGAIN — 10 FAM. BRONX
Мармурові сходи, автомат. парове огрівання. Річний рент $4,900, оподаткування $20,000. Продається тільки за 4-разовий рент. Власник: Scheidig, 465 E. 136th St., Bronx, N. Y.
LUdlow 5-7965

Bruckner - Blvd.-Waterbury Ave. Bronx, N. Y.
19 домів 1 і 2 родинних (достосовані до околиці) $16,000 й більше. 6 простірних кімнат, заля, сосн. голівудська кухня, 1½ лазнички, веранда, олив. огрівання, ґараж. Підвал на поземі вулиці, легко до перероблення на 2-ий апарт. G.I. 10% вплати, 30-річний мортґедж. — Також 2-род. 5 і 4½ — 4½ і 4½. Всі модерні удогіднення, наріжні, відповідні для професіоналів.
V. MILITELLO TA 9-6838

KEW GARDENS — $25,000
Чинш даром, 2-родин. дім на засадженій площі 100x127, дуже високе положення і гарний вид на Central Parkway. Околиця села, кілька кроків до всього, 10 хвил. до підземки IND, 20 хвил. до Ню Йорку, ґараж на 2 авта, оливне огрівання, дохід $960, 3 і 5 кімн. апартаменти, 2 соняшні веранди і одна "sun deck",
Власник Boulevard 3-7197

PARAMUS, N. J. $11,900
HIGH GI MORTGAGE
5-кімн. дім, високо положений з видом на долину, вел. вітальня, їдальня, чудова кухня, 2 гарні розміром спальні, вел. підвал з викінченою кімнатою, ґараж з робітнею, що має електрику і воду, площа 90x175! черешні яблуні, груші, близ. школи, автобусу й нової кат. церкви.
JOHN M. O'CONNELL
272 Route 17, Paramus, N. J
ORADEL 8-4390 or 8-0762

Вступайте в члени У. Н. СОЮЗУ!

● РОЗШУКИ ●

ПЕТРО БУРЛАКА з села Козіївки Краснокутського району, Харківської області, просить обізватися всіх односельчан. А також знайомих з Ашафенбурґського DP Табору і знайомих з Франкфурту та з військового часу з "Ost." Табору Aue Kreis Wittgenstein. Firma Busch-Jaeger. Голоситись прошу на мою адресу:
PETRO BURLAKA
St. Laurence Sanatorium
Cornwall, Ont., Canada

ТЕОДОР ЦЮНЯК з Турад, пов. Жидачів, Галичина, пошукує свого брата С. ЦЮНЯКА, кузинів Михайла, Миколу і Анну ГАМЗІЙ з Волцнєва, Михайлину БАВУС з Івановець і односельчан; всі з пов. Жидачів. Відомості про них прошу слати на адресу: Theodore Ciuniak, 3 16th Ave., Newark, N. J. Заграничні часописи прошу про передрук.

● FOR RENT ●

ДО ВИНАЙМУ НА ЛІКАРСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
64 E. 7th Street. 4 великі модерні кімнати, надаються на бизнесові бюра або професіоналів.
M. ROBBINS
111 Second Ave., New York City
AL. 4-9806

● ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ ●

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА матраців і „студіо ковчів"
Виготовляємо покривала на меблі.
M. KOCHMAN
67 Wagner Pl., Irvington, N. J.
Call ES 2-5197

● ВАКАЦІЇ ●

Miami, Florida
Маємо кімнати до винайму. Місячно або тижнево. Пишіть або їдьте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th Terrace, Miami 32, Florida. — Phone 82-2692

● РІЗНЕ ●

Машинки до писання
УКРАЇНСЬКІ Й АНГЛІЙСЬКІ
з подвійною азбукою
(Українська й Американська)
НАЙКРАЩИХ МАРОК
HANUSEY MUSIC CO.
244 W. Girard Avenue
Philadelphia 23, Pa.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.
Адм. „Свободи".

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ ПЛАТІВКИ
Заходіть або пишіть по українські й другі платівки. Висилаємо платівки по цілому світі. Пишіть щодня по український каталог платівок.
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 West Chicago Avenue Chicago 22, Ill., U.S.A.

ПРИБУВ ТРАНСПОРТ КОРОТКОХВИЛЕВИХ А. M. і F. M. РАДІО-АПАРАТІВ НАЙНОВІЩИХ МОДЕЛІВ НА РІК 1954/55
ЦЕЙ АПАРАТ БУДЕ НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ НА СВЯТА!

SABA-VILLINGEN W 4, $144.00

САБА — Віллінґен — це „супер-радіоапарат" з 9 плюс 6 обводами і реґуляцією клявішами, у прегарній скриньці з дорогоцінного дерева, з форніром і блискучою політурою. Особливо треба підкреслити відбір на ультра-коротких хвилях і додатковим ступнем високої фреквенції і радіодетектором, що відповідає наймодернішому станові радіотехніки. Далі — є там вбудована антена. Очевидно, є там місце на сіткову антену для ультра-коротких хвиль, як також уземнення. 6-частинна клявіятура уможливлює вигідне охоплювання цілого засягу. І ще що може цікавити Вас: дуже прецизне і легке наставлювання скалі; місце для включення патефону і додаткового гучномовця, „маґічне око", відокремлює модулювання і реґулювання високих і низьких тонів, 20 цм концертовий маґнетний гучномовець.

Дальші дані: Змінний струм, 8 лямп з 12 функціями. Засяг хвиль: ультра-короткі, короткі, середні і довгі. 6 частинна клявіятура. Вирівнювання занику хвиль. Реґуляція звуків відповідно до слуху. 50 ваттів. Чудово вигладжена скринька з дорогоцінного дерева ширини 550 mm, висоти 349 mm і глибини 263 mm.

Universal Watch & Radio Co.
201 EAST 14th STREET, NEW YORK CITY, N. Y.
Tel.: GR. 3-2420
Властитель: Н. ПІКЕНС

ВЕЛИКОДНІ ДАРУНКИ

УКРАЇНСЬКІ ЗОЛОТІ ХРЕСТИКИ з пробою та трьох кольоровою емалією. 14 кар. $10.00, 18 кар. $12.00. Золоті ланцюжки 10 кар. золота, довжиною 18 інчів $3.50, 24 інчів, які легко знімати через голову, $4.50. За пересилку та 2% Tax 50 центів. Ланцюжки без хрестиків Tax 22%. Висилаємо поштою до ЗДА та Канади по одержанні вартости, або у ЗДА за післяплатою COD. Ґарантую до 15 днів зворот грошей на випадок незадоволення. Зберігайте цю вирізку. Замовлення прошу надсилати до:
F. LYTWYNENKO
1178 N. Clinton Avenue, Rochester 21, N. Y.

ПЛАТІВКИ СТИНСОНА
найбільший вибір
УКРАЇНСЬКИХ І РОСІЙСЬКИХ ПЛАТІВОК
у цілому світі.

З ПРИЄМНІСТЮ ПОВІДОМЛЯЄМО про відкриття свого відділу в західнім побережжі для вигоди багатьох тамошніх покупців.
НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ПЛАТІВОК ВИЗНАЧНИХ АРТИСТІВ І ХОРАЛЬНИХ ГРУП, народніх пісень і танків, арій, клясичних й інструментальних.
ПИТАЙТЕ за БЕЗПЛАТНИМ комплетним каталогом у Вашій найближчій крамниці, або пишіть до нас.
STINSON RECORD DISTRIBUTORS, Inc.
2858 West Pico Blvd., Dept. R.S., Los Angeles 6, California
В східнім побережжі:
STINSON RECORD DISTRIBUTORS, Inc.
27 Union Square West, Dept. R.S., New York 3, New York

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

опозиції

ТАРЗАН, ч. 3262. Розколення

Тарзан лежав як мертвий. Нума приступив ближче і затримався. Його очі блищали, він стишив своє ричання, нахилившися до мавполюдини.

Потім він, у дикій злості, підніс свою голову, щоб прогарчати жорстоку осторогу для другого лева.

Але голод примусив другого лева знехтувати осторогу і він, з риком, що стряс землею, кинувся вперед, щоб вибороти право власности над здобиччю.